

20 DE ANI HUMANITAS

Eugène Ionesco s-a născut la 26 noiembrie 1909, la Slatina, ca fiu al lui Eugen Ionescu și al lui Marie-Thérèse Ipcar. În 1911 familia se stabilește la Paris, dar tatăl o abandonează cinci ani mai târziu. Ionesco urmează primii ani de școală în Franța, apoi, în 1922, se întoarce în România, la Liceul „Sf. Sava” din București, în a cărui revistă literară debutează în 1927. În 1929 se înscrie la Facultatea de Litere din București și își începe colaborarea la reviste literare ale timpului cu cronici literare și de artă plastică. În 1931 debutează editorial cu volumul de versuri *Elegii pentru ființe mici*, în 1934 publică volumul de critică literară *Nu*, premiat de Comitetul pentru premiul scriitorilor tineri needitați. În 1942 se întoarce în Franța, iar din 1945 se stabilește împreună cu soția și fiica sa la Paris. Debutul în viața literară și teatrală pariziană are loc în 1950 cu premiera piesei *Cântărețul cheal* (tradusă și adaptată după o primă versiune românească, *Englezește fără profesor*). Urmează *Lección* (1951), *Scaunele* (1952), *Victimele datoriei* (1953). În 1954 este publicat la Editura Gallimard primul volum de teatru, urmat, pe parcursul unui sfert de secol, de alte șase volume ce vor cuprinde întreaga creație dramatică a autorului (între piesele cuprinse în volume: *Ucișor fără simbric, Rînocerii, Regele moare, Setea și foamea, Jocul de-a măcelul, Macbett*). În paralel, publică volume de esuri (*Note și contranote*, 1966, *Antidoturi*, 1977), jurnale (*Jurnal în fărâme*, 1967) și volume memorialistice (*Prezent trecut, trecut prezent*, 1968), precum și două volume de proză (*Fotografiea colonelului*, 1962; *Însinguratul*, roman, 1973). În 1970 este ales membru al Academiei Franceze. În 1990, Editura Gallimard a publicat în colecția Pléiade un volum cuprinzând întreaga operă teatrală a autorului. Eugène Ionesco a murit la 28 martie 1994, la Paris.

EUGÈNE
IONESCO

Cântăreața
cheală

Lecția

Scaunele

Regele
moare

Traducere din franceză de
VLAD RUSSO și VLAD ZOGRAFI

 HUMANITAS
BUCUREȘTI

Concepție grafică: Angela Rotaru
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
Corector: Anca Drăghici
DTP: Florina Vasiliu, Carmen Petrescu

Tipărit la „Monitorul Oficial” R.A.

Eugène Ionesco

La Cantatrice chauve, La Leçon, Les Chaises, Le Roi se meurt

© Éditions Gallimard, 1954, 1958, 1966

© HUMANITAS, 2010, pentru prezenta versiune românească

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

IONESCU, EUGEN

Cântăreața cheală; Lecția; Scaunele; Regele moare / Eugène Ionesco;

trad.: Vlad Russo, Vlad Zografi. – București: Humanitas, 2010

ISBN 978-973-50-2693-6

I. Russo, Vlad (trad.)

II. Zografi, Vlad (trad.)

821.135.1-2

EDITURA HUMANITAS

Piața Presei Libere 1, 013701 București, România

tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51

www.humanitas.ro

Comenzi Carte prin poștă: tel./fax 021/311 23 30

C.P.C.E. – CP 14, București

e-mail: cpp@humanitas.ro

www.libhumanitas.ro

CÂNTĂREAȚA CHEALĂ
Antipiesă

Personajele

DOMNUL SMITH

DOAMNA SMITH

DOMNUL MARTIN

DOAMNA MARTIN

MARY, menajeră

CĂPITANUL DE POMPIERI

Scena I

Interior burghez englezesc, cu fotolii englezești. Seară englezească. Domnul Smith, englez, în fotoliul lui englezesc, încălțat cu papuci englezești, fumează din pipa sa englezească și citește un ziar englezesc lângă un șemineu englezesc în care arde un foc englezesc. Poartă ochelari englezești, mustăcioară căruntă englezească. Alături de el, într-un alt fotoliu englezesc, Doamna Smith, englezoaică, cârpește ciorapi englezești. Moment prelungit de tăcere englezească. Șaptesprezece bătăi englezești de pendulă englezească.

DOAMNA SMITH: Uite că s-a făcut ora nouă. Am mâncat supă, pește, cartofi cu slănină, salată englezească. Copiii au băut apă englezească. În seara asta am mâncat bine. Și asta fiindcă locuim la marginea Londrei iar numele nostru e Smith.

Continuându-și lectura, Domnul Smith plescăie.

DOAMNA SMITH: Cartofii sunt foarte buni cu slănină, uleiul de salată nu era rânced. Uleiul de la băcanul din colț e de calitate mult mai bună decât uleiul de la băcanul de vizavi, ba e mai bun chiar și decât uleiul

de la băcanul din capul străzii. Dar nu vreau să spun că uleiul lor ar fi prost.

Continuându-și lectura, Domnul Smith plescăie.

DOAMNA SMITH: Și totuși, uleiul băcanului din colț rămâne cel mai bun...

Continuându-și lectura, Domnul Smith plescăie.

DOAMNA SMITH: De data asta Mary a fiert bine cartofii. Ultima dată nu i-a fiert destul. Mie nu-mi plac decât bine fierți.

Continuându-și lectura, Domnul Smith plescăie.

DOAMNA SMITH: Peștele era proaspăt. M-am lins pe buze. Am luat de două ori. Ba nu, de trei ori. De-asta mă tot duc la closet. Și tu ai luat de trei ori. A treia oară însă tu ai luat mai puțin decât primele două dați, în timp ce eu am luat mult mai mult. În seara asta am mâncat mai mult decât tine. Cum îți explici? De obicei, tu ești cel care mănâncă mai mult. Nu pofta de mâncare îți lipsește ție.

Continuându-și lectura, Domnul Smith plescăie.

DOAMNA SMITH: Și totuși, supa era poate un pic prea sărată. Avea mai multă sare ca tine. Ha! ha! ha! Și în plus avea prea mult praz și prea puțină ceapă. Îmi pare rău că nu i-am sugerat lui Mary să pună și-un pic de anason. Data viitoare știi ce-am de făcut.

Continuându-și lectura, Domnul Smith plescăie.

DOAMNA SMITH: Băiețelul nostru ar fi vrut să bea bere, o să-i placă să tragă la măsea, cu tine seamănă. L-ai

văzut cum stătea cu ochii lipiți de sticlă? Dar eu i-am turnat în pahar apă din cană. Îi era sete și a băut. Helen seamănă cu mine: e bună gospodină, econoamă, cântă la pian. Nu cere niciodată bere englezească. E la fel ca fetița noastră cea mică, ea bea numai lapte și nu mănâncă decât terci. Se vede că n-are decât doi ani. O cheamă Peggy.

Tarta cu gutui și fasole a fost delicioasă. La desert ar fi mers, poate, un păhărel de vin de Bourgogne australian, dar n-am pus vinul pe masă ca să nu dau copiilor un exemplu rău de lăcomie. Trebuie învățați să fie sobri și cumpătați în viață.

Continuându-și lectura, Domnul Smith plescăie.

DOAMNA SMITH: Mrs. Parker cunoaște un băcan bulgar; îl cheamă Popoșev Rosenfeld și a sosit de curând de la Constantinopol. E mare specialist în iaurt. A absolvit școala de iaurgerie de la Adrianopol. Mâine mă duc să cumpăr de la el o strachină mare cu iaurt bulgăresc folcloric. Nu prea găsești aici, la marginea Londrei, lucruri de-astea.

Continuându-și lectura, Domnul Smith plescăie.

DOAMNA SMITH: Iaurtul e ideal pentru stomac, rinichi, apendicită și apoteoză. Mi-a spus-o doctorul Mackenzie-King, care îi îngrijește pe copiii vecinilor noștri, familia Johns. E un medic bun. Poți să ai încredere în el. Nu recomandă decât medicamentele pe care le-a încercat pe pielea lui. Înainte să-l opereze pe Parker, s-a operat el însuși de ficat, cu toate că nu era deloc bolnav.

DOMNUL SMITH: Cum se face atunci că doctorul a scăpat și Parker a murit?

DOAMNA SMITH: Pentru că operația a reușit la doctor și n-a reușit la Parker.

DOMNUL SMITH: Atunci Mackenzie nu-i doctor bun. Operația ar fi trebuit să reușească la amândoi, sau amândoi ar fi trebuit să se curețe.

DOAMNA SMITH: De ce?

DOMNUL SMITH: Un doctor conștiincios trebuie să moară odată cu bolnavul, dacă nu se pot vindeca împreună. Un comandant de navă pierе odată cu vaporul, înghițit de valuri. Nu-i supraviețuiește.

DOAMNA SMITH: Nu poți să compari un bolnav cu un vapor.

DOMNUL SMITH: De ce nu? Vaporul are și el bolile lui; oricum, doctorul tău e sănătos ca un vapor; un motiv în plus pentru care trebuia să piară în același timp cu bolnavul, la fel ca doctorul și vaporul lui.

DOAMNA SMITH: Ah! La asta nu m-am gândit... Poate că ai dreptate... și atunci care-i concluzia?

DOMNUL SMITH: Toți doctorii sunt niște șarlatani. Și bolnavii la fel, cu toții. În Anglia, numai marina e cinstită.

DOAMNA SMITH: Dar nu și marinarii.

DOMNUL SMITH: Bineînțeles. *(Pauză.)*

DOMNUL SMITH, *fără să se despartă de ziar*: Nu pricep un lucru. De ce în ziar, la rubrica de stare civilă, se trece întotdeauna vârsta persoanelor decedate și niciodată vârsta nou-născuților? E absurd.

DOAMNA SMITH: Nu m-am întrebat niciodată!

Alt moment de tăcere. Pendula bate de șapte ori. Tăcere. Pendula bate de trei ori. Tăcere. Pendula nu bate deloc.

DOMNUL SMITH, *cufundat mai departe în ziarul lui*: Ia te uită, scrie c-a murit Bobby Watson.

DOAMNA SMITH: Doamne, săracul, când a murit?

DOMNUL SMITH: Ce te miri așa? Doar știai. A murit acum doi ani. Am fost la înmormântarea lui acum un an și jumătate, tu nu-ți aduci aminte?

DOAMNA SMITH: Sigur că-mi aduc aminte. Mi-am amintit imediat, dar nu înțeleg de ce-ai fost tu așa surprins c-ai văzut asta în ziar.

DOMNUL SMITH: Nu scrie în ziar. Au trecut deja trei ani de când am vorbit despre decesul lui. Mi-am amintit prin asociație de idei!

DOAMNA SMITH: Păcat! Era așa bine conservat.

DOMNUL SMITH: Era cel mai frumos cadavru din Marea Britanie! Nu-și arăta deloc vârsta. Săracul Bobby, murise de patru ani și tot mai era cald. Un adevărat cadavru viu. Și ce vesel era!

DOAMNA SMITH: Săraca Bobby.

DOMNUL SMITH: Vrei să zici săracul Bobby.

DOAMNA SMITH: Nu, eu mă gândeam la soția lui. O chema Bobby, la fel ca pe el, Bobby Watson. Fiindcă aveau același nume, nici nu-i puteai deosebi când îi vedeai împreună. Abia după moartea lui s-a putut afla cu adevărat care-i unul și care-i altul. Dar până și-n ziua de azi mai sunt unii care o confundă cu mortul și-i prezintă condoleanțe. Tu o cunoști?

DOMNUL SMITH: N-am văzut-o decât o singură dată, din întâmplare, la înmormântarea lui Bobby.

Cuprins

Cântăreața cheală	5
Lecția	49
Scaunele	93
Regele moare	155